

Didàctica de la música

Codi: 100650
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OT	3	0
2500240 Musicologia	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: César Calmell Piguillem
Correu electrònic: Cesar.Calmell@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

- Domini d'un nivell acceptable de coneixements teòrics i pràctics musicals: llegir saber cantar partitures, practicar algun instrument
- Coneixements aprofundits d'història de la música en tots els seus diferents gèneres i estils
- Interès per la didàctica de la música

Objectius

L'educació musical al llarg de l'Educació Secundària obligatòria i del Batxillerat post-obligatori és un element fonamental que contribueix de forma privilegiada tant al desenvolupament intel·lectual, estètic i emocional dels adolescents com també a promoure processos d'obertura social vers els altres. Donat l'ampli ventall de coneixements que es susceptible de desplegar en els àmbits científic, artístic i comunicatiu, l'educació musical a l'escola esdevé una de les poques matèries en el currículum escolar que encara conté en si mateixa tots els ingredients necessaris en la formació equilibrada i harmònica de l'ésser humà.

Competències

Musicologia

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar el paper de la música en la formació integral de l'individu i la seva incidència en el conjunt de la societat.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir criteris per seleccionar, utilitzar i elaborar materials per a l'ensenyament de la música.
2. Adquirir habilitats per organitzar grups de treball, amb la planificació, el repartiment de tasques i la flexibilitat metodològica adequats.
3. Analitzar els currículums de la música en l'ensenyament obligatori i en el batxillerat i transformar-los en seqüències d'activitats d'aprenentatge i programes de treball.
4. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
5. Aprofundir en la capacitat de treballar en equips de recerca homogenis o interdisciplinaris.
6. Avaluar els desenvolupaments teoricopràctics de l'ensenyament i l'aprenentatge de la música
7. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
8. Concretar contextos i situacions en què sigui possible aplicar els diferents continguts que integren el currículum de música de l'ensenyament obligatori i del batxillerat.
9. Constatar el valor formatiu, cultural i emocional de la música i dels continguts d'aquesta disciplina que sensenyen en l'educació obligatòria i en el batxillerat, i integrar els continguts esmentats en el marc de la ciència, la cultura i l'art.
10. Desenvolupar estratègies argumentatives i actitudinals per fomentar el respecte entre propostes socioculturals diverses.
11. Desenvolupar i potenciar la transversalitat dels continguts propis de l'àrea musical amb altres de pertanyents a altres àrees de coneixement.
12. Determinar les eines didàctiques adequades per a la transferència educativa de la formació musicològica adquirida.
13. Dissenyar i dur a terme activitats musicals formals i no formals que contribueixin a fer del centre escolar un lloc de participació i trobada per a la promoció de la cultura en l'entorn on s'ubica.
14. Dissenyar i planificar espais d'aprenentatge en què la pràctica, la recepció i l'escolta musicals constitueixin els mitjans instrumentals per a una formació crítica i estètica de l'oïda musical.
15. Entendre l'avaluació com un instrument de regulació i estímul de l'esforç, i conèixer i desenvolupar estratègies i tècniques per a l'avaluació de l'aprenentatge de la música.
16. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
17. Mantenir el respecte de la diversitat d'idees, persones, situacions i cultures en el desenvolupament de la tasca musicològica.
18. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
19. Resoldre problemes d'índole metodològica en l'àmbit de la musicologia.
20. Resoldre problemes de manera autònoma.
21. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
22. Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació i integrar-les al procés d'ensenyament-aprenentatge de la música.

Continguts

1. L'ensenyament-aprenentatge de la música en el sistema educatiu obligatori
2. Els elements del llenguatge musical i la seva aplicació didàctica
3. L'audició musical: comprensió i anàlisi
4. La pràctica vocal i instrumental a l'aula
5. La docència de la història de la música a ESO i al Batxillerat

6. La programació de l'educació musical a la ESO
7. Programació anual i programació d'una unitat didàctica

Metodologia

Tractant-se d'una matèria essencialment procedimental, des del primer dia de classe es constituïran grups de 3 a 4 estudiants que hauran de preparar i exposar a classe en sessions demostratives una sèrie de treballs basats en activitats didàctiques dirigides a alumnes de ESO i batxillerat sobre alguns dels continguts concrets que s'impartiran. Aquests treballs, sota el guiatge del professor, seran analitzats i discutits per la resta dels estudiants. Aquest treball interactiu i grupal es compaginarà amb classes magistrals sobre cadascun dels apartats dels continguts i sobre els principis i la metodologia que guien l'elaboració d'una unitat didàctica de música per a alumnes d'ESO.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i exemplificacions de les activitats a càrrec del professor	45	1,8	1, 3, 8, 9, 12, 21, 22
Exposició d'activitats didàctiques a classe per part dels diferents grups d'alumnes	20	0,8	1, 5, 6, 7, 14, 20, 22
Tipus: Supervisades			
Tutories personals i de grup en les modalitats presencial o virtual	10	0,4	1, 10, 12, 17, 18, 19, 20
Tipus: Autònomes			
Preparació de la prova d'avaluació escrita	15	0,6	1, 3, 7, 19, 20, 21
Preparació i elaboració de dues unitats didàctiques	27	1,08	1, 3, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20
Preparació i elaboració en grups de tres o quatre persones de les activitats didàctiques	26,7	1,07	1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 20, 22

Avaluació

En l'avaluació es tindran en compte 4 aspectes corresponents a la tipologia d'activitats dutes a terme per l'alumnat i cadascuna amb el percentatge de puntuació que s'indica a continuació.

1/ una prova escrita d'avaluació sobre aspectes teòrics i psicopedagògics de l'ensenyament de la música a la ESO i sobre programació de la matèria en aquesta etapa d'escolaritat obligatòria (30%)

2/ Assistència i actitud participativa en les classes (10%)

3/ Exposició oral en grup de dues activitats didàctiques sobre diferents aspectes del llenguatge musical (ritme, harmonia, melodia, formes, textura, etc.) per als dos cicles de la ESO, i d'una activitat d'Història de la música per a 4rt d'ESO o Batxillerat. (30%)

4/ Elaboració individual escrita de dues unitats didàctiques (una per a primer cicle, i l'altra per a segon cicle de la ESO) (30%).

Criteris aplicables per a considerar un/a estudiant no avaluable:

-No haver realitzat alguna de les dues unitats didàctiques requerides

-No haver efectuat alguna de les tres presentacions orals exigides

-No haver fet l'examen final escrit

-No haver assistit a un 60% de les classes

Hauran de presentar-se a reavaluació aquells estudiants que hagin suspès l'examen escrit i/o hagin suspès una o les dues unitats didàctiques. Finalment, per aprovar l'assignatura haurà d'haver-se aprovat l'examen escrit així com les dues unitats didàctiques. Tindrà lloc una revisió de les notes en un termini mínim de 7 dies després d'haver-se realitzat les proves.

-En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius que estiguin al seu abast

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
assistència i actitud participativa a la classe	10%	0	0	10, 17, 18
exposició oral, en grup, de tres activitats didàctiques referents a llenguatge musical i història de la música	30 %	2,1	0,08	1, 2, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 20, 22
presentació escrita individual de dues unitats didàctiques	30%	2	0,08	1, 3, 4, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21
prova escrita d'avaluació sobre aspectes teòrics de l'ensenyament de la música i sobre programació	30%	2,2	0,09	1, 3, 7, 12, 13, 14

Bibliografia

Calmell, Cèsar: *Bases para una filosofía de l'educació musical (en "Tecnología y creación musical"*. edmilenio. Universitat de Barcelona, Barcelona, 2014).

Calmell, Cèsar: *Educació musical a les escoles de Barcelona. Des de la seva introducció fins al final de la Guerra Civil (1900-1939)* DINSIC Publicacions Musicals. Barcelona, 2018.

Elliot, David J: *Music matters. A new philosophy of music education*. Oxford University Press, 1995

Swanwick, Keith: *Música, pensamiento y educación*. Morata. Madrid, 1998

Vilar, Josep M.: *Recursos per aprendre a escoltar música*. Associació de Mestres Rosa Sensat. Barcelona, 1994

Zaragozá, Josep Lluís: *Didáctica de la música en la educación secundaria. Competencias docentes y aprendizaje*. Editorial Graó. Barcelona, 2009
